

§ 274

**Lausunto vanhuspalveluohjelman tekemistä koskevasta
valtuustoaloitteesta**

HEL 2012-012540 T 00 00 03

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa aloitteesta seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

"Terveyslautakunta yhtyy aloitteen tekijöiden näkemykseen siitä, että ikääntyvien helsinkiläisten palvelujen turvaaminen on kasvava haaste, joka koskee laajasti erilaisia palveluja sosiaali- ja terveystoimesta asumiseen, liikuntaan, kulttuuriin ja joukkoliikenteeseen.

Terveyslautakunta toteaa, että kaupungin suunnittelujärjestelmässä tavoitteena on toimia selkeästi siten, että asiat linjataan strategiaohjelmassa ja talousarviossa. Näin on mahdollista varmistaa tavoitteiden toteutuminen myös taloudellisesti. Erillisiä ohjelmia pyritään välttämään, koska niiden sitominen suunnittelujärjestelmään on haasteellista. Niinpä Helsingissä ei ole laadittu erillistä vanhuspalveluohjelmaa vuosia 2006 - 2009 koskeneen ohjelman jälkeen, vaan strategiaohjelmaa iäkkäille ollaan parhaillaan laatimassa vuosille 2013 - 2016. Tähän strategiaohjelmaan tultaneen sisällyttämään kaikkia hallintokuntia velvoittavat vanhuspalveluita koskevat kaupungin yhteiset linjaukset. Näin on myös mahdollista varmistaa, että tätä ikäryhmää koskevat linjaukset velvoittavat kaikkia hallintokuntia, eivätkä ikäihmisten asiat jää esimerkiksi vain sosiaali- ja terveystoimen vastuulle.

Valmistelutyössä käytetään mahdollisimman laajasti saatavilla olevia tutkimuksia ja selvityksiä, kuten esimerkiksi kaupunginjohtajan tilaamaa selvitystä "Vanhenemiseen varautuva kaupunki – esimerkkinä Helsinki" (Harriet Finne-Soveri, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen raportti 31/2012).

Hallintokunnat tulevat laatimaan kaupungin strategisten linjausten pohjalta omat toimintasuunnitelmansa, joissa konkretisoidaan tavoitteet ja toimintatavat. Sosiaali- ja terveystoimen 1.1.2013 voimaan astuva organisaatiouudistus tulee antamaan mahdollisuuksia ikäihmisten palvelujen kehittämiselle entisten organisaatorajojen poistuessa ja uusien toimintayksikköjen käynnistyessä. Toimintaa suunniteltaessa tullaan linjaamaan myös aloitteessa mainitut ympärivuorokautisen hoidon, kuntoutuksen, kotiin annettavien palvelujen, palveluasumisen ja omaishoidon tuen toimintatavat. Uuden organisaation tulee jatkaa ja edelleen kehittää vanhusneuvoston, muiden hallintokuntien ja

kolmannen sektorin kanssa tehtävää yhteistyötä ikäihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Vielä terveyslautakunta toteaa, että kaupungin tulee seurata tiiviisti meneillään olevia lakiuudistuksia myös ikäihmisten näkökulmasta. Ajankohtainen on erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön uudistamiskokonaisuus, johon sisältyy läkkään henkilön sosiaali- ja terveyspalvelujen saannin turvaaminen (nk. vanhuspalvelulaki).

Terveysvaikutusten arviointi

Ikäihmisten hyvinvoinnin ja toimintakyvyn kannalta on ratkaisevaa tukevatko erilaiset palvelut, hoiva ja hoito heidän päivittäistä selviytymistään. Kunta voi osaltaan tukea ikäihmisiä riittävillä ja oikea-aikaisilla palveluilla ja toimenpiteillä sekä yhteistyöllä eri tahojen kanssa. Yksilöllisten palvelukokonaisuuksien järjestäminen edellyttää selkeää yhteistä tavoitetilaa, laaja-alaista suunnittelua ja toteutusta sekä arviointia. Ikäihmisiä koskevilla strategisilla linjauksilla ja niiden toimeenpanoa tukevilla toimintasuunnitelmilla kunta voi edesauttaa tavoitteiden toteutumista myönteisten terveysvaikutusten saavuttamiseksi."

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Hanna-Leena Nuutinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42662
hanna-leena.nuutinen(a)hel.fi

Päätösehdotus

Terveyslautakunta päättäneen antaa aloitteesta seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

"Terveyslautakunta yhtyy aloitteen tekijöiden näkemykseen siitä, että ikääntyvien helsinkiläisten palvelujen turvaaminen on kasvava haaste, joka koskee laajasti erilaisia palveluja sosiaali- ja terveystoimesta asumiseen, liikuntaan, kulttuuriin ja joukkoliikenteeseen.

Terveyslautakunta toteaa, että kaupungin suunnittelujärjestelmässä tavoitteena on toimia selkeästi siten, että asiat linjataan strategiaohjelmassa ja talousarviossa. Näin on mahdollista varmistaa tavoitteiden toteutuminen myös taloudellisesti. Erillisiä ohjelmia pyritään välttämään, koska niiden sitominen suunnittelujärjestelmään on haasteellista. Niinpä Helsingissä ei ole laadittu erillistä vanhuspalveluohjelmaa vuosia 2006 - 2009 koskeneen ohjelman jälkeen, vaan strategiaohjelmaa iäkkäille ollaan parhaillaan laatimassa

vuosille 2013 - 2016. Tähän strategiaohjelmaan tultaneen sisällyttämään kaikkia hallintokuntia velvoittavat vanhuspalveluita koskevat kaupungin yhteiset linjaukset. Näin on myös mahdollista varmistaa, että tätä ikäryhmää koskevat linjaukset velvoittavat kaikkia hallintokuntia, eivätkä ikäihmisten asiat jää esimerkiksi vain sosiaali- ja terveystoimen vastuulle.

Valmistelutyössä käytetään mahdollisimman laajasti saatavilla olevia tutkimuksia ja selvityksiä, kuten esimerkiksi kaupunginjohtajan tilaamaa selvitystä "Vanhenemiseen varautuva kaupunki – esimerkkinä Helsinki" (Harriet Finne-Soveri, Terveystoimen ja hyvinvoinnin laitoksen raportti 31/2012).

Hallintokunnat tulevat laatimaan kaupungin strategisten linjausten pohjalta omat toimintasuunnitelmansa, joissa konkretisoidaan tavoitteet ja toimintatavat. Sosiaali- ja terveystoimen 1.1.2013 voimaan astuva organisaatiouudistus tulee antamaan mahdollisuuksia ikäihmisten palvelujen kehittämiselle entisten organisaatorajojen poistuessa ja uusien toimintayksikköjen käynnistyessä. Toimintaa suunniteltaessa tullaan linjaamaan myös aloitteissa mainitut ympärivuorokautisen hoidon, kuntoutuksen, kotiin annettavien palvelujen, palveluasumisen ja omaishoidon tuen toimintatavat. Uuden organisaation tulee jatkaa ja edelleen kehittää vanhusneuvoston, muiden hallintokuntien ja kolmannen sektorin kanssa tehtävää yhteistyötä ikäihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Vielä terveyslautakunta toteaa, että kaupungin tulee seurata tiiviisti meneillään olevia lakiuudistuksia myös ikäihmisten näkökulmasta. Ajankohtainen on erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön uudistamiskokonaisuus, johon sisältyy läkkään henkilön sosiaali- ja terveyspalvelujen saannin turvaaminen (nk. vanhuspalvelulaki).

Terveysvaikutusten arviointi

Ikäihmisten hyvinvoinnin ja toimintakyvyn kannalta on ratkaisevaa tukevatko erilaiset palvelut, hoiva ja hoito heidän päivittäistä selviytymistään. Kunta voi osaltaan tukea ikäihmisiä riittävillä ja oikea-aikaisilla palveluilla ja toimenpiteillä sekä yhteistyöllä eri tahojen kanssa. Yksilöllisten palvelukokonaisuuksien järjestäminen edellyttää selkeää yhteistä tavoitetilaa, laaja-alaista suunnittelua ja toteutusta sekä arviointia. Ikäihmisiä koskevilla strategisilla linjauksilla ja niiden toimeenpanoa tukevilla toimintasuunnitelmilla kunta voi edesauttaa tavoitteiden toteutumista myönteisten terveysvaikutusten saavuttamiseksi."

Esittelijä

Hallintokeskus on pyytänyt terveyslautakunnalta 14.12.2012 mennessä lausuntoa alla olevasta Yrjö Hakasen ja 22 muun valtuutetun 12.9.2012 allekirjoittamasta aloitteesta vanhuspalveluohjelman tekemiseksi. Lausunto on pyydetty myös sosiaalilautakunnalta ja talous- ja suunnittelukeskukselta.

"Ikääntyvien helsinkiläisten palvelujen turvaaminen on kasvava haaste. Se koskee laajasti erilaisia palveluja sosiaali- ja terveystoimesta asumiseen, liikuntaan, kulttuuriin ja joukkoliikenteeseen. Tulossa oleva vanhuspalvelulaki korostaa kuntien vastuuta hyvän vanhuuden turvaamisessa. Toisaalta laki ei sisällä kovin konkreettisia sitoumuksia vaan jättää paljon kuntien ratkaistavaksi.

Helsingin kaupungilla ei ole vanhuspalveluohjelmaa. Valtuusto on käsitellyt viime vuosina ikä-ihmisten palveluja yleisten linjausten tasolla strategiaohjelmassa, määrärahojen osalta osana talousarviota ja lisäksi monien eri asioiden yhteydessä.

Me allekirjoittanut esitämme, että kaupunginhallitus käynnistää vanhuspalveluohjelman valmistelemisen valtuuston hyväksyttäväksi. Tässä ohjelmassa tulee määritellä konkreettiset toimet hyvän hoidon edellyttämien suositusten toteuttamiseksi ympärivuorokautisessa hoidossa ja kuntoutuksessa. Samoin tulee määritellä toimet kotiin annettavien palvelujen, palveluasumisen ja omaishoidon tuen turvaamiseksi. Esitämme, että samalla vahvistetaan vanhusneuvoston asemaa."

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Hanna-Leena Nuutinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42662
hanna-leena.nuutinen(a)hel.fi